

15. Zelenjadarske urice

Posvet Javne službe v vrtnarstvu

SORTIMENT ČESNA

dr. Kristina Ugrinović in Mojca Škof

sortiment

**poskusi: izvedba
pridelki
opisi sort**

EU katalog okoli 130 sort: 2 SI
42 FR
32 CZ
26 ES

9 ohranjevalnih in 11 vrtničarskih: 5 SLO

ponudba v Sloveniji: 20-24 FR in ES ter HU sort, SI sorte

vegetativno razmnoževanje -> klonska selekcija -> majhen nabor sort
-> kakovost semenskega materiala (virusi...)

vzgojene linije s sposobnostjo generativnega razmnoževanja -> še daleč od komercializacije

Allium sativum ssp. ophioscorodon

sorte s cvetnim stebлом (hardneck)

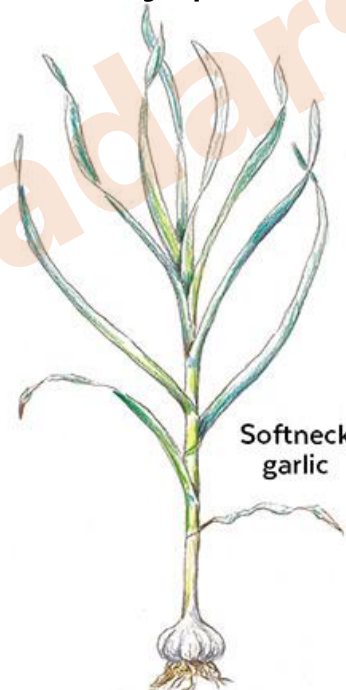
- intenzivnejši okus
- večja odpornost na mraz (hladnejša podnebja)
- manjše število strokov

Allium sativum ssp. sativum

sorte brez cvetnega stebela (softneck)

- bolj blag okus
- primeren za toplejše podnebje
- daljše obdobje mirovanja
- večje število strokov
- (večji pridelek)

<https://www.gardenmagazine.com/articles/vegetables/edible-plant-guide/how-to-grow-garlic/>

Illustrations by Carrie Hamilton

s cvetnim steblom

izrazito cvetno steblo

- Porcelain
- Purple Stripe
- Marbled Purple Stripe

šibko cvetno steblo

- Creole
- Asiatic
- Turban

Nadaljnja delitev na osnovi zahtev po dolžini dneva, barvi, velikosti čebulic, številu in velikosti stročkov, okusu in dormantnosti.

R. England 1991, kasneje tudi genetske analize

brez cvetnega stebila

- Artichoke
- Silverskin

Map backdrop: Harbin

s cvetnim stebлом

izrazito cvetno steblo

- Porcelain
- Purple Stripe
- Marbled Purple Stripe

šibko cvetno steblo

- Creole
- Asiatic
- Turban

brez cvetnega stebla

- Artichoke
- Silverskin

pomembne lastnosti sort so:

prilagojenost območju pridelovanja → odpornost na nizke zimske T
zgodnost (dolžina rastne dobe)

tvorba cvetnega stebila

obstočnost/dormantnost

odpornost/tolerantnost za bolezni in škodljivce

razporeditev strokov – delitev na stroške

lupljenje stročkov

izenačenost rastlin

pridelek

okus- ostrost

.....

15. Zelenjadarske urice

Lokacije

Ivanci na prostem

20/21: III/10....spravilo III/6-I/7

21/22: III/10....spravilo II/6-I/7

Jablje neogrevan visok tunel

20/21: I/11....spravilo III/6-I/7

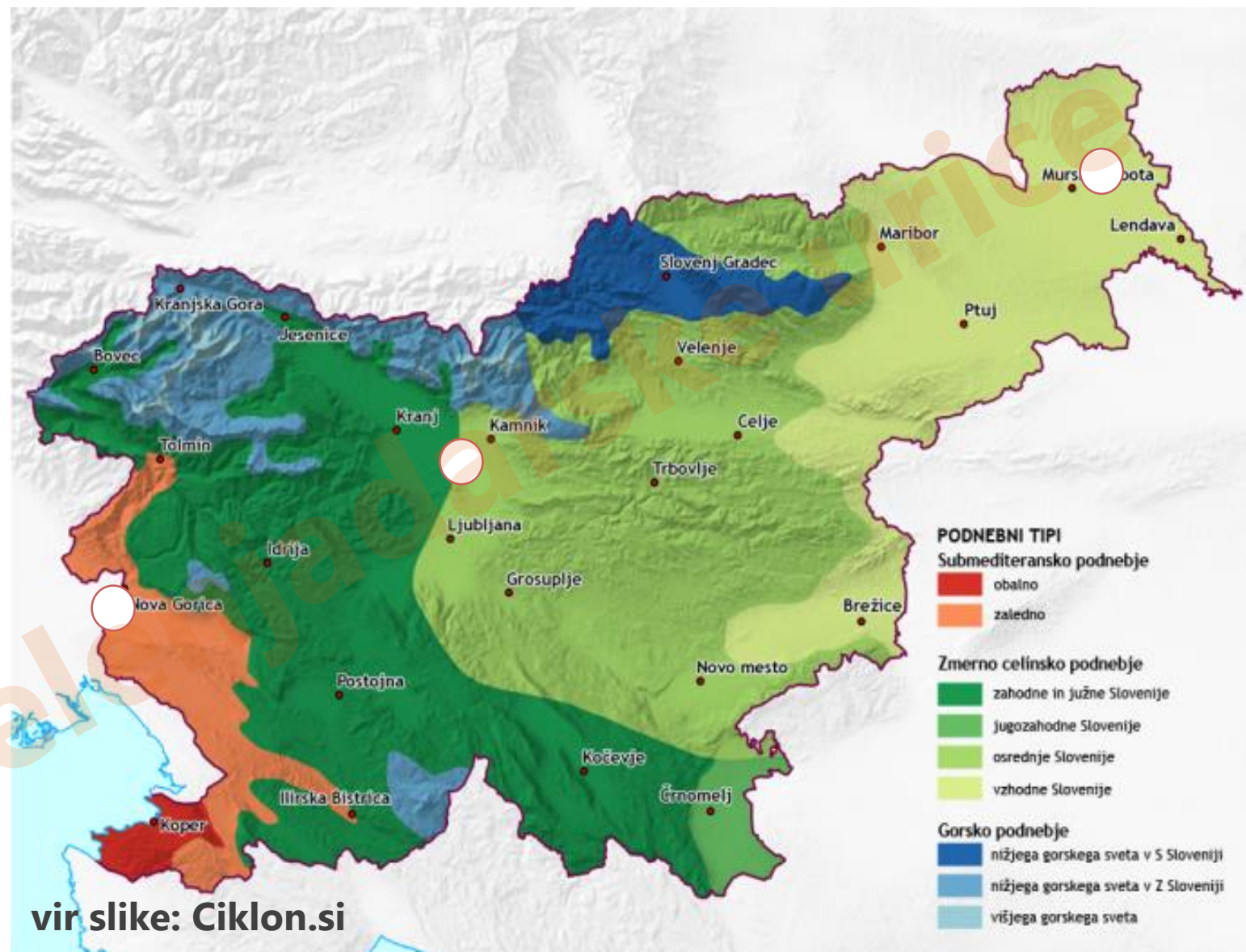
21/22: III/10....spravilo I/6-III/6

Šempeter pri Gorici / Vrtojba

na prostem

20/21: II/11....spravilo III/6-I/7

21/22: III/11....spravilo III/6-I/7

Razmere

Leto 2021

februar: zelo topel, povprečna količina padavin

marec: topel in suh

april: hladen, povprečno namočen

maj: hladen in zelo namočen

junij: suh, sončen, nadpovprečno topel, v 2/2 vročinski val

Leto 2022

februar: nadpovprečno topel in suh

marec: običajno topel in izredno suh

april: hladen, deževen

maj: nadpovprečno topel in suh

junij: nadpovprečno topel in suh

želene razmere

hladna zima → 1-2 meseca 0-10 °C

blaga pomlad da se začne debelitev čebulice, prenizke T → manjše čebulice, manj stročkov

najugodnejša **T za rast** 13 to 24 °C

pomen **dolžine dneva** je manjši kot pri čebuli, so pa sorte prilagojene določenim območjem – nekatere potrebujejo dan dolg 12 ur in več, da se začne čebulica debeliti – sorte z daljšo rastno dobo

Zasnova poskusov

3 ponovitve z naključnim razporedom parcelic

razdalja med vrstami 20 cm v vrsti 10 cm;
4 vrste na gredo
285.700 rastlin/ha

osnovna parcelica 1,4 m²,
št. rastlin na parcelici 40

Tehnologija pridelovanja

sajenje ročno

namakanje **Ivanci** z razpršilci

Jablje kapljično

Šempeter pri Gorici / Vrtojba 20/21 z razpršilci, 21/22 brez

le dognojevanje 800 kg/ha NovaTec Classic 12-8-16+S, na prostem mar., tunel feb.

odstranjevanje cvetnih stebel

okopavanje in pletje

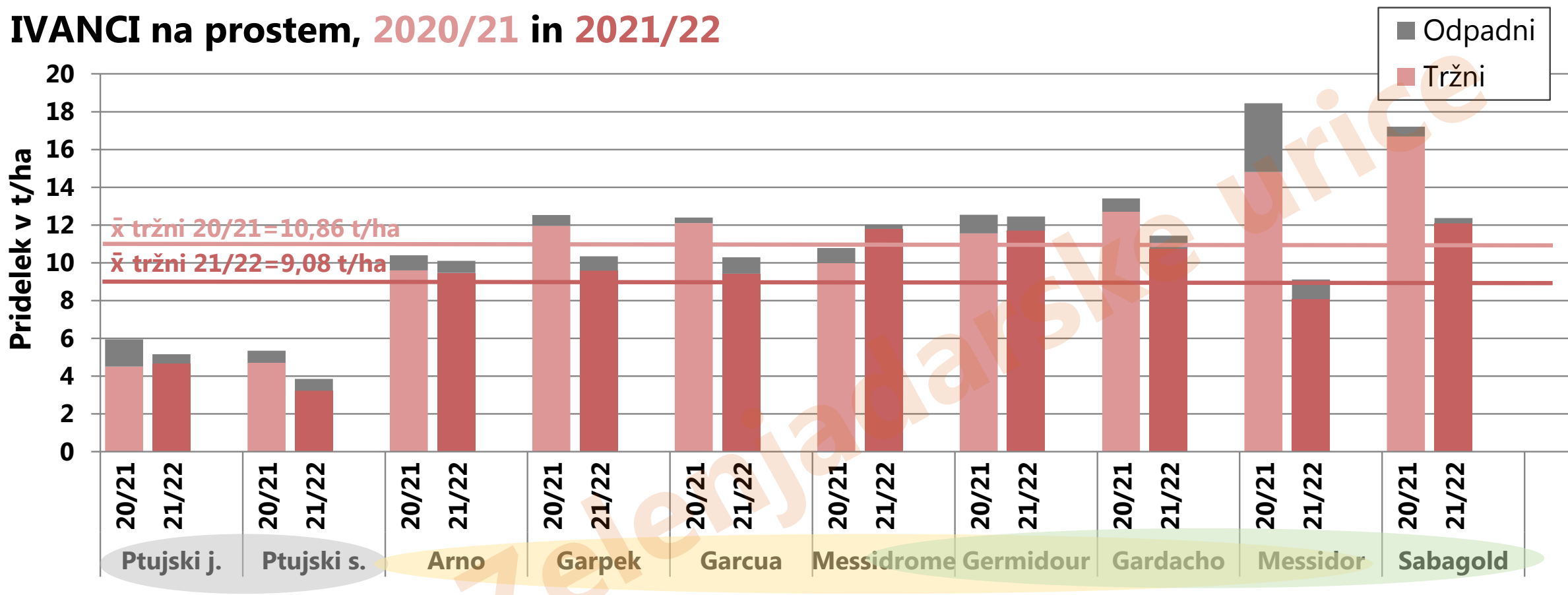
brez zaščite (trips, pršica, rja)

spravilo – puljenje 3-4 zeleni listi oz. Ptujski s. ko začne
polegati, dosuševanje, čiščenje

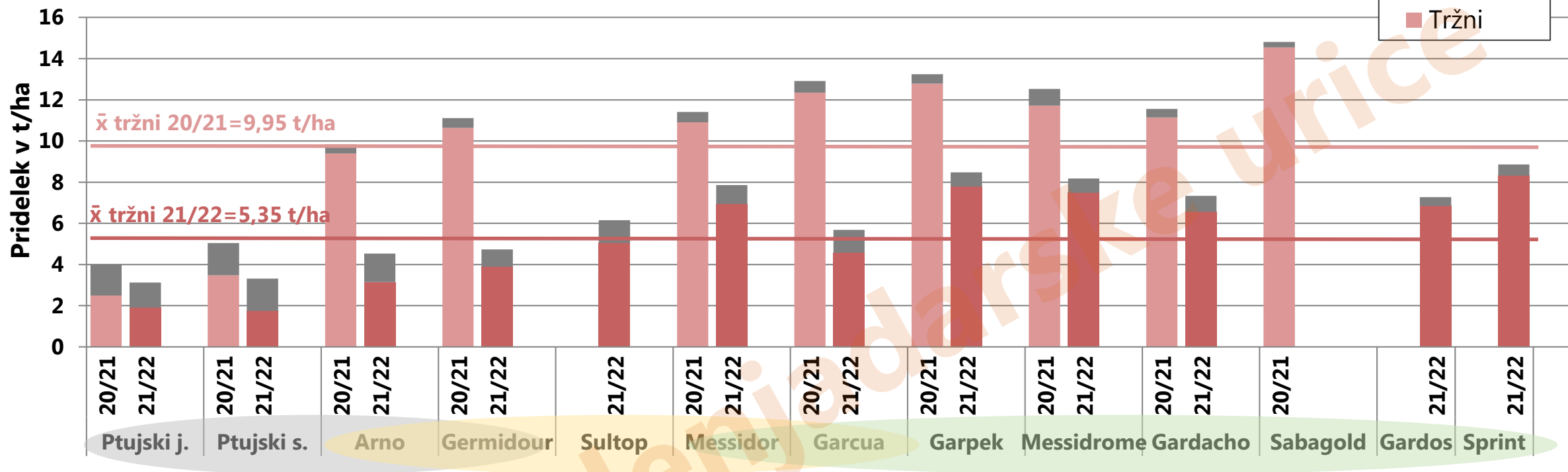

IVANCI na prostem, 2020/21 in 2021/22

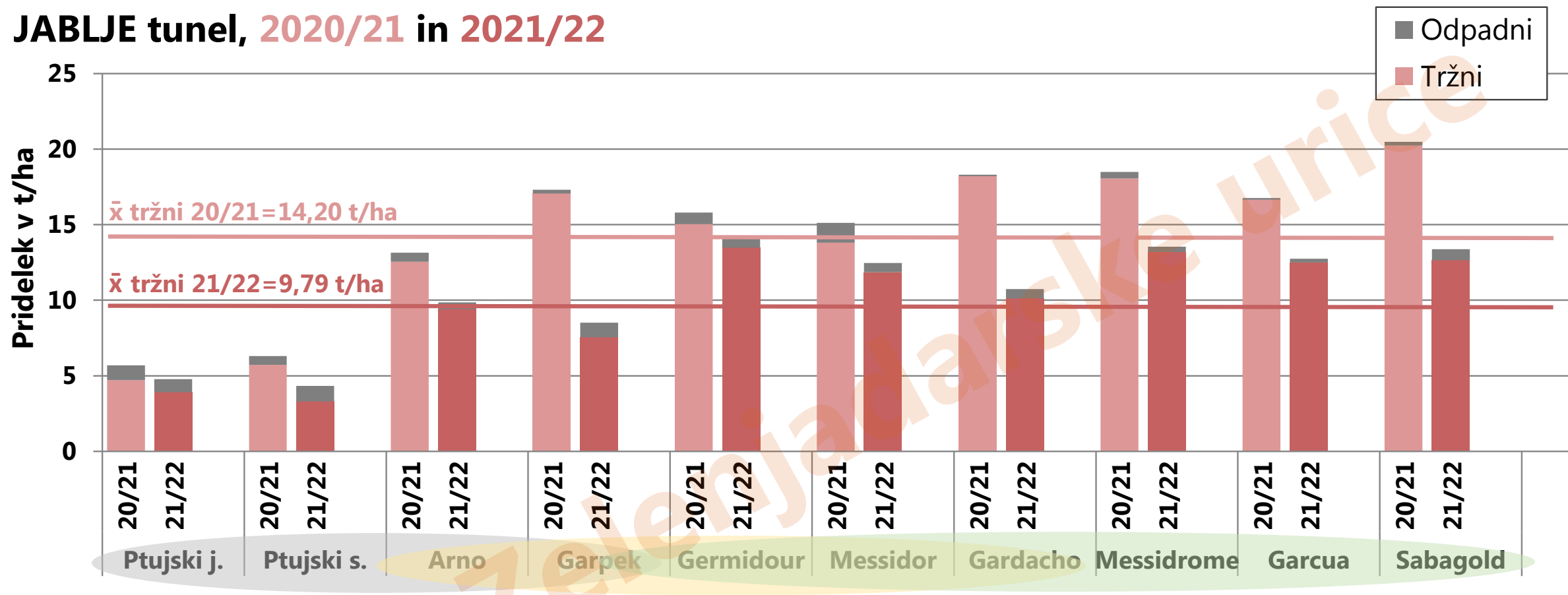

ŠEMPETER na prostem, 2020/21 in 2021/22

JABLJE tunel, 2020/21 in 2021/22

LOKACIJA in LETO SORTA	JABLJE 20/21	JABLJE 21/22	ŠEMPETER 20/21	ŠEMPETER 21/22	IVANCI 20/21	IVANCI 21/22
Ptujski jesenski						
Ptujski spomladanski						
Arno						
Garpek						
Garcua						
Messidrome						
Germidour						
Gardacho						
Messidor						
Sabagold						
Gardos						
Sprint						
Sultop						

Arno

- spomladanska sorta
- beli ovojni luskolisti glavice
- luska stroka je roza barve
- cvetno steblo se ne razvije
- prisotni so zunanji stroki
- dobra skladiščna sposobnost

Garcua

- ozimna sorta
- jesensko sajenje
- dozori srednje pozno
- glavice velike, manjše št. velikih strokov
- beli ovojni luskolisti
- luska stroka je krem barve
- cvetno steblo se ne razvije
- dormantnost je srednje dolga

Gardacho / Plamegar

- jesenska sorta
- jesensko sajenje
- dozori srednje pozno
- čebulice velike do zelo velike
- stroki veliki
- beli ovojni luskolisti z rahlo vijoličnim obarvanjem
- luska stroka je bele barve
- cvetno steblo se ne razvije
- dormantnost je srednje dolga

Garpek /Plavigar

- zgodnja jesenska sorta
- jesensko sajenje
- zgodnje spravilo
- stroki simetrično razporejeni v glavici
- vijolični ovojni luskolisti
- luska stroka je krem roza barve
- razvije cvetno steblo
- skladišči se do jeseni

Germidour

- jesenska sorta
- jesensko sajenje
- srednje zgodnja
- čebulice z manjšim št. (8 – 10) strokov
- vijolični ovojni luskolisti
- luska stroka je krem vijolične barve
- cvetno steblo se ne razvije
- dormantnost je srednje dolga

Messidrome

- jesenska sorta
- jesensko sajenje
- zgodnja
- čebulice z manjšim št. (8 – 14) strokov
- beli ovojni luskolisti
- luska stroka je krem barve
- cvetno steblo se ne razvije
- dormantnost je srednje dolga

Messidor

- jesenska sorta
- jesensko sajenje
- srednje zgodnja
- čebulice z manjšim št. (8 – 15) strokov
- beli ovojni luskolisti
- luska stroka je krem barve
- cvetno steblo se ne razvije
- dormantnost je srednje dolga

Sabagold

- ozimna sorta
- jesensko sajenje
- dozori srednje pozno
- beli ovojni luskolisti
- luska stroka je krem barve
- cvetno steblo se ne razvije
- dormantnost je srednje dolga

Ptujski spomladanski

- jara sorta
- namenjena za jesensko ali zgodnje spomladansko sajenje
- srednje zgodnja
- čebulice z večjim šte. strokov, ki niso krožno razporejeni
- beli ovojni luskolisti z rahlo rdečkastim obarvanjem
- luska stroka je krem barve
- prisotni so zunanji stroki
- cvetno steblo se ne razvije
- dormantnost je dolga

Ptujski jesenski

- ozimna sorta
- jesensko sajenje
- dozori srednje pozno
- čebulice z manjšim št. (8 – 10) strokov
- beli ovojni luskolisti
- luska stroka je krem barve
- prisotni zunanji stroki
- cvetno steblo se ne razvije
- dormantnost srednje dolga

Anka jesenski

(dobavitelj: Amarant)

- sajenje jeseni
- ima cvetno steblo
- pridelek nizek do srednji
- slabo se skladišči

Haloški

(dobavitelj: Semenarna Ljubljana, KIS)

- sajenje jeseni ali spomladi
- ima cvetno steblo
- pridelek nizek
- srednje dobro se skladišči

Primorski

(dobavitelj: Semenarna Ljubljana, KIS)

- sajenje jeseni ali spomladi
- ima cvetno steblo
- pridelek srednji
- srednje dobro se skladišči

Štrigon

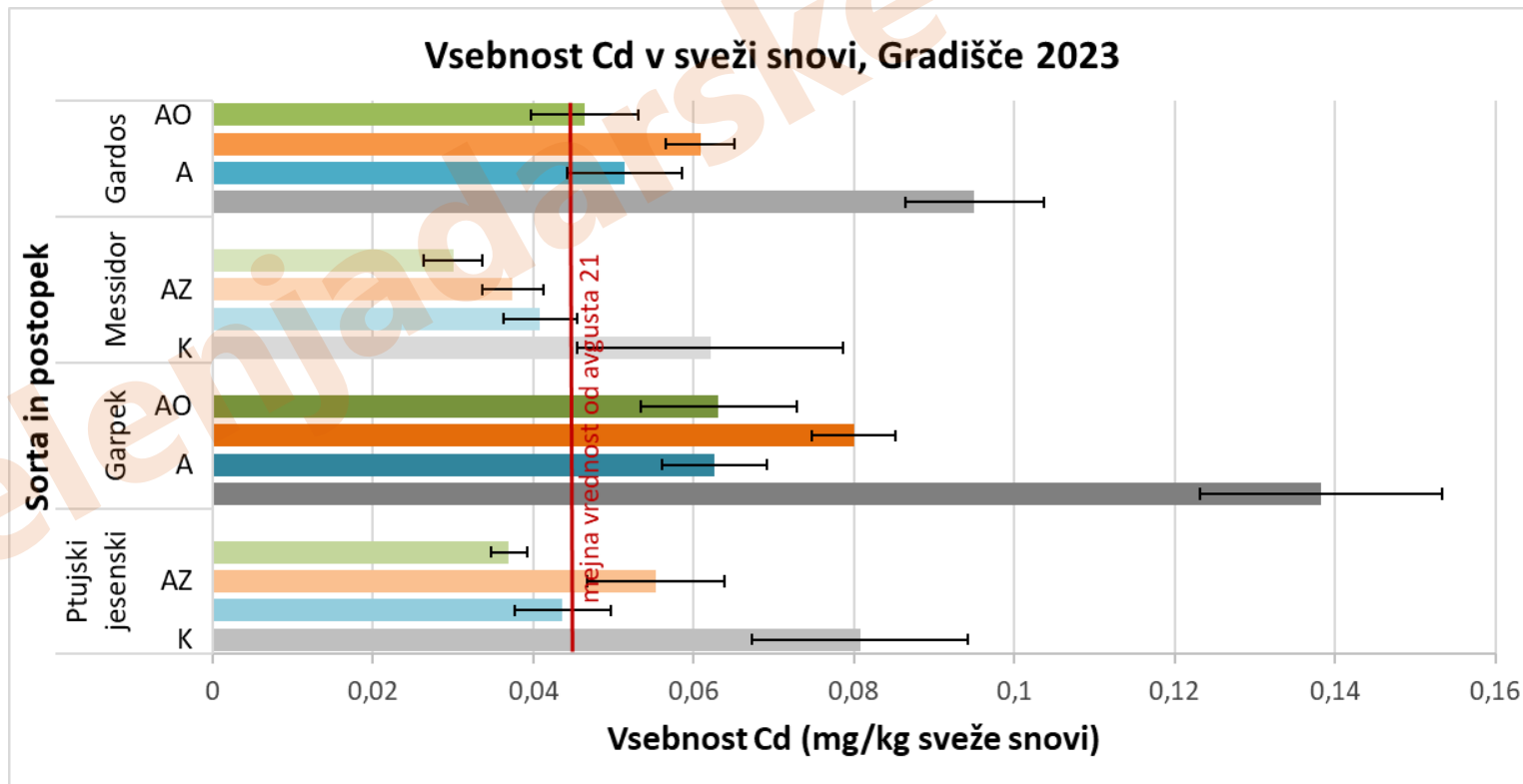
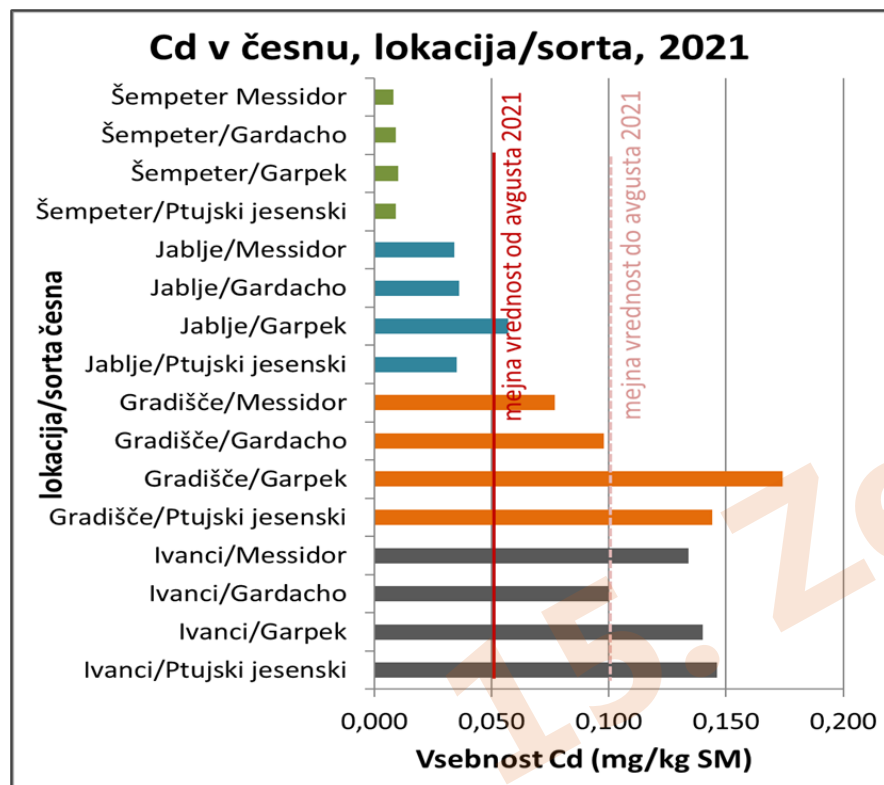
(dobavitelj: Vojko Grižon, Krkavče)

- sajenje jeseni ali spomladi
- ima cvetno steblo
- pridelek nizek
- srednje dobro se skladišči

Razlike med sortami tudi pri prehranski (ne le kulinarični) vrednosti.

Izbor sorte česna pomembno vpliva na pridelek čebulic.

Enako, če ne še bolj, pomembno kot izbor sorte je uporaba zdravega razmnoževalnega materiala.

Sorte se razlikujejo tudi glede kulinaričnih in tudi prehranskih lastnosti (različna nagnjenost k kopičenju Cd).

15. Zelenjadarske urice